

شناسه	مقررات و رویه اجرایی - دستور جلسه شماره (۲)	تاریخ	۱۴۰۱/۱۰/۱۹
عنوان	عدم وجود وحدت رویه در بررسی شرط رعایت توانمندی تولید داخلی در فرایند ثبت سفارش واردات		
مرجع طرح	شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی کرمانشاه		
شرح دستور	<p>در گذشته ثبت سفارشات واردات کالای کل کشور در تهران انجام می‌گرفت و سیستم اجرایی آن در پایتخت متمرکز بود، ولی با توجه به نوسانات شدید نرخ ارز در سال‌های اخیر و کمبود ارز در کشور، تقاضا برای ثبت سفارشات به طور فزاینده‌ای افزایش یافت؛ به گونه‌ای که فرآیند بررسی ثبت سفارش واردات ۲ الی ۳ ماه به طول می‌انجامید و متقاضیان در صف انتظار بررسی ثبت سفارش واردات می‌ماندند. لذا با صدور تصویب نامه ارزی هیات وزیران و مصوبات ستاد اقتصادی دولت در سال ۹۷، به منظور مدیریت و تخصیص بهینه ارز، ساماندهی بازار و تسریع در امور تولیدی و تجاری، افزایش سرعت و دقت کارشناسی ثبت سفارش واردات کالا براساس اهلیت‌ها و صلاحیت‌های متقاضی، دستورالعمل شماره ۶۰۳۵/۱ در تاریخ ۹۷/۰۹/۲۱ به منظور تمرکز زدایی و تفویض اختیارات ستادی وزارت صمت به استان‌ها تحت عنوان بررسی درخواست‌های ثبت سفارش توسط سازمان‌های استانی صمت با مدت اعتبار ۲ سال ابلاغ شد.</p> <p>طبق بند ۶-۲ این بخشنامه، فرایند بررسی درخواست ثبت سفارش، به ۲ نوع متقاضیان تولیدی و متقاضیان غیر تولیدی تقسیم شده است و چنانچه بررسی و مستندات ارائه شده موید اهلیت و صحت اطلاعات در چارچوب مجوز و ظرفیت تولید باشد، درخواست تایید و در غیر این صورت رد می‌شود.^۱</p> <p>شرایط بررسی و تایید ثبت سفارش به شرح زیر است:</p> <p>الف) نوع و میزان درخواست ثبت سفارش کالا (ردیف تعرفه و شرح کالا) باید در چارچوب رشته فعالیت مجاز، سقف واردات سامانه، رتبه‌بندی و سابقه و نیاز واحد تولیدی طبق میانگین واردات و تولید دو سال اخیر باشد.</p> <p>ب) قیمت کالا طبق پیش فاکتور (پروفرما) باید در چارچوب اطلاعات سامانه TSC یا قیمت جهانی و اطلاعات کارشناسی متعارف و مستند موجود در وزارتخانه باشد.</p> <p>ج) نوع و میزان کالا با رعایت توانمندی تولید داخلی از نظر کمی و کیفی طبق اطلاعات مندرج در سامانه www.mimit.gov.ir/tavanmandi و اطلاعات کارشناسی متعارف و مستند موجود در وزارتخانه باشد.</p> <p>در اجرای بند (ج) بخشنامه مذکور، سامانه بررسی توانمندی تحت عنوان توانیران در نظر گرفته شده است تا کارشناسان سازمان صمت استان‌ها برای ثبت سفارش واردات کالاها، از سامانه توانیران استعلام بگیرند تا در صورت دریافت پاسخ مثبت سامانه مبنی بر آنکه کالای ثبت سفارش شده دارای ساخت داخل است؛ با ثبت سفارش مخالفت نمایند. لیکن اجرای این فرآیند در سطح کل کشور یکپارچه و یکنواخت نیست. به طور مثال یک فعال اقتصادی در ثبت سفارش پارچه در کرمانشاه با ممانعت سامانه توانیران مواجه شده،</p>		

^۱ براساس دستورالعمل مسئله تشکیل پرونده، ثبت نام و ... در حوزه تجارت خارجی سازمان صنعت، معدن و تجارت انجام پذیرفت و پس از آن، معاونت صنعت و معدن در سازمان صنعت، معدن و تجارت بحث ساخت داخل آن و متناسب بودن قیمت آن را بررسی می‌نمود. اما پس از مدتی موضوع بررسی قیمت به گمرک واگذار شد و معاونت صنعت و معدن سازمان، موضوع رعایت توانمندی تولید داخلی آن را مورد بررسی قرار می‌دهد. همچنین وزارت صنعت، معدن و تجارت جدولی تحت عنوان خلاصه حالت‌های مختلف جهت بررسی درخواست ثبت سفارش را تهیه کرده است. به عنوان مثال اگر یک واحد تولیدی بخواهد نیازهای واحد تولیدی خود را تأمین کند، براساس این جدول باید ممنوعیت کارت بازرگانی سال ۹۷، شرط سقف واردات، شرط میانگین سابقه واردات دو سال اخیر، شرط عدم ساخت داخل و شرط قیمت متعارف بررسی شود. بر همین اساس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها از جمله کرمانشاه یک فرم دو برگه تهیه نموده اند که هرکسی بخواهد ثبت سفارش کند اطلاعات فرم را تکمیل و دقیقاً دلیل اینکه در سامانه ثبت سفارشات با آن موافقت یا مخالفت شده در فرم بیان می‌شود و کارشناس، کارشناس مسئول، معاونت اداره و رئیس سازمان آن را امضا زده و در نهایت از طریق کارتابل رئیس سازمان پس تأیید، ثبت سفارش انجام می‌شود.

اما همان فرد در استان دیگری بدون مشکل سفارش همان کالا را ثبت کرده است. بنابراین وحدت رویه در استعمال و ثبت سفارش واردات در سازمان های صمت استانی وجود ندارد و مشکلاتی برای فعالان اقتصادی ایجاد شده است.

در این خصوص هادوی مدیر دفتر تجهیزات و ماشین آلات تولید وزارت صنعت در جلسه کارگروه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲ بیان نمود:

«در مواردی در واردات کالاها باید ساخت داخل بودن طبق ضوابط و مقررات وزارت صنعت مورد بررسی قرار گیرد، از جمله اینکه کالاهای مذکور در کار تابل فنی وزارت صنعت که حدود ۲۵۰ تعرفه دارد بررسی شود تا اگر ساخت داخل نداشته باشد مجوز واردات آن داده شود. مورد دوم در مجوز ثبت سفارش واردات ماشین آلات مستعمل خط تولید است. مورد بعدی در خصوص بند ۱۱۹ ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی میباشد که با عنایت به قانون بودجه ۱۴۰۱ و همچنین قانون جهش تولید دانش بنیان، این بند که در خصوص معافیت حقوق ورودی است، ملغی شده است. همچنین در بحث تخفیفات مربوط به نیروگاهها (ذیل فصل ۸۴) و واردات توسط مشمولین قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی نیز ساخت داخل بررسی می شود. مشمولین قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی، دستگاه های دولتی و سازمان های مذکور در ماده ۲ قانون حداکثر هستند. بخش خصوصی که در اجرای طرح ها، از تسهیلات منابع صندوق توسعه ملی یا تسهیلات تکلیفی یا یارانه ای و یا تضمین تسهیلات بانکی توسط دولت استفاده می کند، نیز مشمول هستند. اما فعالان بخش خصوصی که از این تسهیلات استفاده نمی کنند، مشمول قانون حداکثر نمی شوند. سامانه توانیران مربوط به این قانون است و لذا واحدهایی که مشمول قانون نیستند، به این سامانه مرتبط نمی شوند. باید دقت داشت که این سامانه به عنوان مرجع تعیین ساخت داخل بودن کالاهای مذکور در کار تابل فنی، یا ماشین آلات مستعمل نیست، لیکن کار شنا سان در سازمان های صمت استانی می توانند به عنوان یکی از مراجع اطلاعاتی خود از این سامانه استفاده نمایند. بنابراین فرآیند عملکرد این سامانه برای مشمولان قانون حداکثر کاملاً شفاف است و برای دیگر موارد این سامانه یک بانک اطلاعاتی می باشد.»

۱. در خصوص بررسی ساخت داخل بودن کالا در ثبت سفارشات، معیار اصلی سامانه توانیران است. در صورتی که مشمولین این سامانه در قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی مصوب ۱۳۹۸ مشخص شده اند.

سازوکار آن به این صورت است که به عنوان مثال فردی که قصد وارد کردن ژنراتور را داشته باشد، کالای مورد نیاز خود را در سامانه مشاهده می کند که مثلاً بیش از ۵۰ مورد مدعی شده اند که این ژنراتور را در داخل تولید می کنند که در برخی از موارد پیش آمده است که به غلط چنین چیزی را اعلام می کنند. لذا اگر واردکننده اصرار داشته باشد که این ژنراتور واقعاً تولید داخل ندارد، سازمان صنعت، معدن و تجارت از شرکت مربوطه و یا از انجمن های متولی استعمال می گیرد که علیرغم اینکه سازنده داخلی اعلام آمادگی برای تولید کرده، آیا توان ساخت داخل آن تأیید می شود یا خیر؟ اگر پاسخ استعمال مثبت باشد باید متقاضی واردات، کالای خود را از تولیدکننده مدعی داخلی تهیه کند و اگر جواب منفی باشد برای متقاضی ثبت سفارش انجام می گیرد.

در این ارتباط لازم به ذکر است که در حال حاضر بهترین روش رفع تعهد ارزی صادرکنندگان، واردات در مقابل صادرات خود می باشد؛ لیکن چنانچه واردکننده ای بخواهد از این ظرفیت در مقابل صادرات خود استفاده کند و پاسخ استعمال ساخت داخل اقلام وارداتی مدنظرش مثبت شود، از امکان واردات در مقابل صادرات و رفع تعهد ارزی نیز محروم خواهد شد.^۱

ایرادات و مشکلات مطروحه

^۱ سایر روش های رفع تعهد ارزی اعم از سامانه نیما؛ به دلیل داشتن اختلاف قیمت با نرخ بازار چندان مورد استفاده قرار نمی گیرد و صرفاً شرکت های دولتی و یا شرکت هایی که به نحوی به دولت و سایر بخش های حاکمیت وابستگی دارند و یا حجم صادرات بالایی دارند (نظیر پتروشیمی ها) از این روش استفاده می کنند. همچنین روش نقدی از طریق سامانه سنا و روش صادرات در مقابل واردات غیر، در عمل کمتر اجرا می شود. لذا مطلوب ترین روش در رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان، صادرات در مقابل واردات خود می باشد، اما بعضاً به دلیل ثبت توانایی تولید داخل از سوی برخی شرکت های ایرانی در سامانه توانیران، اجازه ثبت سفارش به واردکنندگان داده نمی شود.

<p>۲. اطلاعات تولیدکنندگان پس از درج و خوداظهاری در سامانه توانیران، مورد صحت‌سنجی قرار نمی‌گیرد که آیا ادعای تولیدکننده درست است یا خیر؟ لذا بلافاصله پس از این که یک واحد ادعایی را در خصوص تولید یک کالا در سامانه ثبت می‌کند، سیستم اجازه واردات آن کالا را به واردکننده نمی‌دهد. به عبارت دیگر دقت و صحت در این سامانه سنجش نشده است.</p> <p>۳. مشکل دیگری که فعالین اقتصادی به ویژه واردکنندگان کالا با آن مواجه هستند این است که هر کالایی که در کشور در مقیاس‌های مختلف تولید می‌شود، در سامانه توانیران ثبت می‌شود. به عنوان مثال از یک نمونه کالا ۱۰۰ واحد تولید می‌شود و این در حالی است که نیاز داخلی به آن کالا ۱,۰۰۰,۰۰۰ واحد می‌باشد و با توجه به این که تولیدکننده آن کالا را در سامانه توانیران ثبت نموده است، سامانه اجازه واردات کالا را به واردکنندگان نمی‌دهد که اگر کالا مصرفی نباشد و به عنوان مواد اولیه مورد نیاز سایر صنایع باشد، صنایع کشور را با مشکل مواجه خواهد کرد. در نهایت با توجه به این که در داخل کشور تقاضا برای آن کالا وجود دارد، این امر باعث واردات غیرقانونی آن محصول و افزایش قاچاق به داخل کشور می‌گردد.</p>	
<p>موضوع در جلسه کارگروه تخصصی مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۲ با حضور نمایندگانی از اتاق ایران، اتاق تعاون، اتاق اصناف، شورای گفت و گوی کرمانشاه، وزارت صنعت معدن و تجارت، وزارت امور اقتصادی و دارایی، مرکز پژوهش‌های مجلس و گمرک جمهوری اسلامی بررسی گردید و مقرر شد:</p> <p>۱. وزارت صنعت، معدن و تجارت مشکل پیش آمده ناشی از عدم امکان ثبت سفارش در سامانه جامع تجارت توسط واردکنندگان بخش خصوصی به دلیل استعمال کارشناسان سازمان صمت استان کرمانشاه از سامانه توانیران و اعلام ممنوعیت واردات کالای ساخت داخل را بطور اختصاصی بررسی نماید و نتیجه آن را به دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی اعلام نماید.</p> <p>۲. به منظور شفاف سازی و ایجاد وحدت رویه در نحوه ثبت سفارش و اتکاء به بانک اطلاعاتی سامانه توانیران بعنوان مرجع تشخیص ساخت داخل، اقدامات زیر انجام شود:</p> <p>- وزارت صنعت، معدن و تجارت ضمن اعلام مرجع لیست کالاهای ممنوعه وارداتی و اقلام کارتابل فنی، نحوه دسترسی روزآمد و مطمئن فعالان اقتصادی بخش خصوصی به لیست تمامی کالاهای ممنوعه را مشخص نماید.</p> <p>- اتاق ایران نسبت به اطلاع‌رسانی رویه ثبت سفارش و لیست اقلام ممنوعه در سطح استانی و تشکل‌های سراسری اقدام نماید.</p> <p>- با توجه به تفاوت تشخیص و اظهارنظر کارشناسان سازمان صمت استان‌ها برای کنترل و جلوگیری از ورود کالاهای مشابه تولید داخل و یا اقلام کارتابل فنی و کالاهای ممنوعه در ثبت سفارش واردات توسط فعالان بخش خصوصی، وزارت صنعت، معدن و تجارت مرجع رویه نیاز به استعمال از سامانه توانیران و نحوه رد درخواست بر مبنای این سامانه را اعلام نماید.</p> <p>- لیست و مصادیق اشخاص مشمول قانون استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مطابق دستورالعمل و یا رویه‌های جاری بطور شفاف توسط وزارت صمت اعلام گردد.</p>	<p>جمع‌بندی جلسه کارگروه تخصصی</p>
<p>- تصمیمات به وزارت صنعت طی نامه شماره ۱۰/۱/۴۲۸۲/ص مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۳ ارسال شد.</p> <p>- نامه پاسخ از وزارت صنعت، معدن و تجارت به شماره ۶۰/۱۵۴۷۸۵ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۲۲ دریافت شد.</p>	<p>اقدامات پیگیرانه دبیرخانه</p>

<div style="text-align: center;"> <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت صنعت، معدن و تجارت بسم تعالی</p> </div> <p>شماره : ۶۰/۱۵۴۷۸۵ تاریخ : ۱۴۰۱/۰۶/۲۳ پیوست : ندارد</p> <p style="text-align: right;">معدن سازمان بازرگانی، صنایع و معادن</p> <p>جناب آقای شافعی رئیس محترم اتاق ایران و دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی موضوع: ثبت سفارش واردات کالاهای ممنوعه و اعلام استفاده از سامانه توانیران</p> <p>با سلام و احترام، عطف به نامه شماره ۱۰/۱/۴۲۸۲/ص مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۳ در خصوص ثبت سفارش واردات کالاهای ممنوعه از سامانه توانیران موارد زیر را به استحضار می‌رساند:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- سامانه توانیران با قابلیت درج اطلاعات واحدهای توانمند تولیدی در زمینه‌های مختلف و همچنین ثبت نیازهای خارجی مورد نیاز طرح (پروژه) مشمولین قانون راه اندازی گردیده است. ۲- وزارت متبوع در صدد می‌باشد که با اتصال سامانه تجارت (ثبت سفارشها) به سامانه توانیران این امکان را فراهم آورد تا علاوه بر اطلاع رسانی شفاف بصورت سیستمی و کم‌ترنگ کردن دخالت انسانی اقدام به سامانه‌ای شدن انجام ثبت سفارشها نماید. ۳- فهرست مشمولین قانون "حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی" در ماده ۲ این قانون به انضمام تبصره‌های آن مشخص گردیده است. (پیوست ۱) <p style="text-align: center;">سید محمد موسوی</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>آدرس اینترنتی: HTTP://WWW.MIME.GOV.IR - پست الکترونیک: INFO@MIME.GOV.IR</p> <p>« نامه های صادره فی‌زنگی بدون مهر برجسته دبیرخانه مرکزی فاقد اعتبار می باشند »</p> </div>	
<ol style="list-style-type: none"> ۱. وزارت صنعت، معدن و تجارت ضمن اعلام مرجع لیست کالاهای ممنوعه وارداتی و اقلام کارتابل فنی، دسترسی روزآمد و مطمئن فعالان اقتصادی بخش خصوصی به لیست تمامی کالاهای ممنوعه را مشخص نماید. ۲. پس از انجام اقدام قبل از سوی وزارت صمت، اتاق ایران نسبت به اطلاع‌رسانی رویه ثبت سفارش و لیست اقلام ممنوعه در سطح استانی و تشکل‌های سراسری اقدام نماید. ۳. با توجه به تفاوت تشخیص و اظهار نظر کارشناسان سازمان صمت استان‌ها برای کنترل و جلوگیری از ورود کالاهای مشابه تولید داخل و یا اقلام کارتابل فنی و کالاهای ممنوعه در ثبت سفارش واردات توسط فعالان بخش خصوصی، وزارت صنعت، معدن و تجارت وحدت رویه بررسی شرط رعایت توانمندی تولید داخلی در فرایند ثبت سفارش واردات از جمله ضرورت اعلام استفاده از سامانه توانیران را اعلام نماید. 	<p>پیشنهاد دبیرخانه</p>
<ol style="list-style-type: none"> ۱- مستندات قانونی به ویژه دستورالعمل شماره ۶۰۳۵/۱ در تاریخ ۹۷/۰۹/۲۱، قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی ۲- نامه شماره ۱۰/۶۹۰-ص مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۱۸ اتاق بازرگانی کرمانشاه ۳- گزارش کارشناسی مورخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۷ شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی کرمانشاه 	<p>مستندات و مدارک پشتوانه</p>